

A FISH-FACE TESZT EREDMÉNYEI ÉS A SZOCIÁLISÉRDEK-ÉRVÉNYESÍTŐ KÉPESSÉGEK KAPCSOLATA 4-17 ÉVES KORBAN

Braunitzer Gábor

SZTE ÁOK Élettani Intézet, SZTE Szociális Kompetencia Kutatócsoport

Kulcsszavak: idegéletlan, Fish-face teszt, összefüggés-vizsgálat

A Fish-face számítógépes neuropszichológiai teszt (Myers, 2003) az agy jutalmazó rendszereinek, a munkamemória, valamint az implicit tanulás és tudástranzfer működését méri, valamint jól körülírt, a szociális kognícióban szerepet játszó agyterületek működésére alapoz. A teszt során az alannak visszajelentések útján ingerpárokat kell elsajátítania, majd egy másik fázisban a felidézésen túl a korábbiakban implicit módon kialakított szabályt addig nem látott ingerpárokra is alkalmaznia kell.

Tudomásunk szerint hazai pedagógiai vizsgálatban még nem alkalmazták ezt a mérőeszközt, így az összefüggés-vizsgálat lehetővé tette annak elemzését is, a teszt alkalmazása a későbbiekben milyen – nem csak a szociálisérdek-érvényesítő viselkedést érintő – pedagógiai kérdések megválaszolásában, illetve milyen további kutatásokban lehet hasznos. A tesztelésre a teljes mintából (N=242) véletlenszerűen választottunk ki életkoronként 8-9, összesen 35 főt. A korrelációs értékek az almintát mint egészet jellemzik.

A teszt három mutatója közül kettő az életkorral gyengén és negatívan korrelál (összesített tanulási hossz: $r=-0,35$; régi asszociációk felidézése: $r=-0,28$), valamint az új asszociációk megalkotása esetében nincs szignifikáns korreláció. A közepagy dopaminerg magvak működésének hatékonyságára utaló tanulási fázishosszal négy kérdőívmutató esetében találtunk szignifikáns korrelációt: veszélyhelyzetben történő segítségkérés érdeke ($r=0,50$), segítő vezetés, amikor a másik a vezető ($r=0,42$), a versengésnél az én-másik-helyzet viszonya ($r=0,50$) és a csoporton belüli megállapodás alapján a másik a vezető ($r=0,43$). A pozitív korrelációk alapján a Fish-face tanulási fázisán gyengébben teljesítők (akiknél a fázis hosszabb) következetesen magasabb pontszámokat értek el a kérdőív olyan dimenzióin, amelyek erősen társorientáltsággal kapcsolatosak.

Bár a neuropszichológiai tesztrel és a kérdőívvel végzett összefüggés-vizsgálat kis elemszámú mintán történt, az eredmények mindenképpen ígéretesek, amelyek a későbbiekben akár egy biológiailag is alátámasztható hipotézis alapját képezhetik. A nagymintás vizsgálat legfontosabb következménye az lehet, hogy empirikus úton is lehetővé válik azoknak a tanulóknak az azonosítása, akik csoportmunkában valószínűleg hatékonyabbak, esetleg kifejezetten erre a közegre van szükségük az egyéb téren is sikeres funkcionáláshoz.